

VAI TRÒ CỦA TỔ CHỨC CÔNG ĐOÀN TRONG TRIỂN KHAI LUẬT AN TOÀN VỆ SINH LAO ĐỘNG

✍ TS. HOÀNG THANH XUÂN

1. Đặt vấn đề

Với 439 đại biểu (chiếm 88,87%) ý kiến tán thành trên tổng số 446 đại biểu tham gia biểu quyết, Quốc hội đã chính thức thông qua Luật An toàn, vệ sinh lao động vào cuối phiên buổi sáng ngày 25/6/2015. Luật có 7 chương - 93 điều và có hiệu lực từ ngày 01/7/2016. Luật đã quy định việc bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động; chính sách, chế độ đối với người bị tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp; trách nhiệm và quyền hạn của các tổ chức, cá nhân liên quan đến công tác an toàn, vệ sinh lao động và quản lý nhà nước về an toàn, vệ sinh lao động, trong đó có quyền và nghĩa vụ trách nhiệm của tổ chức Công đoàn trong việc tổ chức thực hiện. Trong khuôn khổ bài viết, tác giả cho rằng: chúng ta còn gần một năm nữa là thực thi Luật, vậy ngay từ bây giờ tổ chức Công đoàn “nhập cuộc” như thế nào?

2. Vai trò của tổ chức công đoàn được quy định trong Luật An toàn vệ sinh lao động

Vai trò của tổ chức Công đoàn, Công đoàn cấp cơ sở về an toàn vệ sinh lao động đã được Luật An toàn vệ sinh lao động 2015 quy định trong nhiều điều khoản khác nhau, chẳng hạn:

Điều 9. Quyền, trách nhiệm của tổ chức công đoàn trong công tác an toàn, vệ sinh lao động:

1) Tham gia với cơ quan nhà nước xây dựng chính sách, pháp luật về an toàn, vệ sinh lao động. Kiến nghị cơ quan nhà nước có thẩm quyền xây dựng, sửa đổi, bổ sung chính sách, pháp luật có liên quan đến quyền, nghĩa vụ của người lao động về an toàn, vệ sinh lao động.

2) Tham gia, phối hợp với cơ quan nhà nước thanh tra, kiểm tra, giám sát việc thực hiện chính sách, pháp luật về an toàn, vệ sinh lao động có liên quan đến quyền, nghĩa vụ của người lao động; tham gia xây dựng, hướng dẫn thực hiện, giám sát việc thực hiện kế hoạch, quy chế, nội quy và các biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động cải thiện điều kiện lao động cho người lao động tại nơi làm việc; tham gia điều tra tai nạn lao động theo quy định của pháp luật.

3) Yêu cầu cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp, cá nhân có trách nhiệm thực hiện ngay biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động, thực hiện các biện pháp khắc phục, kể cả trường hợp phải tạm ngừng hoạt động khi phát hiện nơi làm việc có yếu tố có hại hoặc yếu tố nguy hiểm đến sức khỏe, tính mạng của con người trong quá trình lao động.

4) Vận động người lao động chấp hành quy định, nội quy, quy trình, biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động.

5) Đại diện tập thể người lao động khởi kiện khi quyền của tập thể người lao động về an toàn, vệ sinh lao động bị xâm phạm; đại diện cho người lao động khởi kiện khi quyền của người lao động về an toàn, vệ sinh lao động bị xâm phạm và được người lao động ủy quyền.

6) Nghiên cứu, ứng dụng khoa học, công nghệ, đào tạo, huấn luyện về an toàn, vệ sinh lao động; kiến nghị các giải pháp chăm lo cải thiện điều kiện lao động, phòng ngừa tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp cho người lao động.

7) Phối hợp với cơ quan nhà nước tổ chức phong trào thi đua về an toàn, vệ sinh lao động; tổ chức phong trào quần chúng làm công tác an toàn, vệ sinh lao động; tổ chức và hướng dẫn hoạt động của mạng lưới an toàn, vệ sinh viên.

8) Khen thưởng công tác an toàn, vệ sinh lao động theo quy định, của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam.

Điều 10. Quyền, trách nhiệm của công đoàn cơ sở trong công tác an toàn, vệ sinh lao động

1) Tham gia với người sử dụng lao động xây dựng và giám sát việc thực hiện kế hoạch, quy định, nội quy, quy trình, biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động, cải thiện điều kiện lao động.

2) Đại diện cho tập thể người lao động thương lượng, ký kết và giám sát việc thực hiện điều khoản về an toàn, vệ sinh lao động trong thỏa ước lao động tập thể; có trách nhiệm giúp đỡ người lao động khiếu

* Trường Đại học Công đoàn

nại, khởi kiện khi quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng bị xâm phạm.

3) Đối thoại với người sử dụng lao động để giải quyết các vấn đề liên quan đến quyền, nghĩa vụ của người lao động, người sử dụng lao động về an toàn, vệ sinh lao động.

4) Tham gia, phối hợp với người sử dụng lao động tổ chức kiểm tra công tác an toàn, vệ sinh lao động; giám sát và yêu cầu người sử dụng lao động thực hiện đúng các quy định về an toàn, vệ sinh lao động; tham gia, phối hợp với người sử dụng lao động điều tra tai nạn lao động và giám sát việc giải quyết chế độ, đào tạo nghề và bố trí công việc cho người bị tai nạn lao động, bệnh nghề nghiệp.

5) Kiến nghị với người sử dụng lao động, cơ quan, tổ chức có thẩm quyền thực hiện các biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động, khắc phục hậu quả sự cố kỹ thuật gây mất an toàn, vệ sinh lao động, tai nạn lao động và xử lý hành vi vi phạm pháp luật về an toàn, vệ sinh lao động.

6) Tuyên truyền, vận động người lao động, người sử dụng lao động thực hiện tốt các quy định của pháp luật, tiêu chuẩn, quy chuẩn, quy trình, biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động tại nơi làm việc. Phối hợp với người sử dụng lao động tổ chức tập huấn, huấn luyện an toàn, vệ sinh lao động cho cán bộ công đoàn và người lao động.

7) Yêu cầu người có trách nhiệm thực hiện ngay biện pháp bảo đảm an toàn, vệ sinh lao động, kể cả trường hợp phải tạm ngừng hoạt động nếu cần thiết khi phát hiện nơi làm việc có nguy cơ gây nguy hiểm đến sức khỏe, tính mạng của người lao động.

8) Tham gia Đoàn điều tra tai nạn lao động cấp cơ sở theo quy định tại khoản 1 Điều 35 của Luật này; tham gia, phối hợp với người sử dụng lao động để ứng cứu, khắc phục hậu quả sự cố kỹ thuật gây mất an toàn, vệ sinh lao động, tai nạn lao động; trường hợp người sử dụng lao động không thực hiện nghĩa vụ khai báo theo quy định tại Điều 34 của Luật này thì công đoàn cơ sở có trách nhiệm thông báo ngay với cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền theo quy định tại Điều 35 của Luật này để tiến hành điều tra.

9) Phối hợp với người sử dụng lao động tổ chức các phong trào thi đua, phong trào quần chúng làm công tác an toàn, vệ sinh lao động và xây dựng văn hóa an toàn lao động tại nơi làm việc; quản lý, hướng dẫn hoạt động của mạng lưới an toàn, vệ sinh viên.

10) Những cơ sở sản xuất, kinh doanh chưa thành lập công đoàn cơ sở thì công đoàn cấp trên trực tiếp cơ sở thực hiện quyền, trách nhiệm quy định tại Điều này khi được người lao động ở đó yêu cầu.

3. Tổ chức công đoàn cần làm gì để thực hiện các điều khoản được quy định trong Luật ATVSLĐ

Như chúng ta đã biết, Luật quy định như vậy, nhưng để Luật “đi vào cuộc sống” ngoài Chính phủ và các cơ quan nhà nước ban hành nghị định, quyết định, thông tư triển khai hướng dẫn một số điều khoản thì hành luật, ngay từ bây giờ Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam cần:

- *Một là*, Tuyên truyền, phổ biến và giáo dục pháp luật về an toàn, vệ sinh lao động rộng rãi trên các phương tiện truyền thông đại chúng (đặc biệt thông qua: Báo lao động, Người lao động, Tạp chí lao động công đoàn, Tạp chí Nghiên cứu khoa học Công đoàn, Tạp chí Bảo hộ lao động,...) về quyền và nghĩa vụ của tổ chức công đoàn, công đoàn cấp trên cơ sở, công đoàn cơ sở được pháp luật quy định trong công tác an toàn vệ sinh lao động, để nâng cao nhận thức của cả hệ thống.

- *Hai là*, Chỉ đạo các ban chuyên môn, các đơn vị trực thuộc nghiên cứu kỹ các quy định của luật An toàn vệ sinh lao động, đặc biệt các Điều: 5, 9, 10, 13, 35, 63, 74, 75, 76, 88, nhằm: một mặt, chủ động xây dựng kế hoạch triển khai, phối hợp; mặt khác, có chính kiến kịp thời, khoa học đối với các cơ quan quản lý Nhà nước khi ban hành các thông tư hướng dẫn có lấy ý kiến của tổ chức Công đoàn - Tổ chức đại diện lợi ích hợp pháp, chính đáng cho người lao động.

- *Ba là*, Triển khai một số nội dung có tính chiến lược, tính qui mô trong hệ thống để đến 01/7/2016 (Luật An toàn vệ sinh lao động có hiệu lực), chúng ta có thể “nhập cuộc” một cách chủ động và có hiệu quả.

- *Bốn là*, Xây dựng các chuyên đề, tổ chức tập huấn, bồi dưỡng cán bộ công đoàn các cấp nắm vững các quy định pháp luật An toàn vệ sinh lao động có liên quan đến triển khai thực hiện; trong đó chú ý đến đội ngũ An toàn, vệ sinh viên cấp cơ sở (Khoản 3, Điều 74).

Thay lời kết: Những thông tin trên của bài viết tại thời điểm hiện nay, Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam đã, đang triển khai và nhiều người có quan điểm, nhận thức tương tự. Song với vai trò là cán bộ công đoàn, tác giả muốn đưa đến một “thông điệp” để cán bộ công đoàn các cấp, nhất là cấp cơ sở chủ động triển khai khi có hướng dẫn của Công đoàn cấp trên, nhằm mục đích thực hiện tốt chức năng bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng cho công nhân lao động. □

Tài liệu tham khảo

1. Luật An toàn, vệ sinh lao động 2015, số 84/2015/QH13, ngày 25/6/2015.
2. Bộ Luật Lao động 2012, số 10/2012/QH13, ngày 18/6/2012.